Ekonomik altyapı olarak hukukun üstünlüğü: Cenevre, Hong Kong ve Dubai ile karşılaştırma

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Cenevre: federal bir demokraside hukuk merkezi

Cenevre'nin hukuki altyapısı farklı bir temele dayanır. Mahkemeleri kanton mahkemeleridir. Son temyiz mercii ise Lozan'daki İsviçre Federal Mahkemesi'dir. Bu mahkemenin hâkimleri Federal Meclis tarafından yenilenebilir altı yıllık dönemler için seçilir.[1] İsviçre yargısının bağımsızlığı demokratik meşruiyete ve federal dengeye dayanır. Singapur'unki ise anayasal görev güvencesine ve küçük, yüksek nitelikli bir hâkim kadrosunun mesleki kültürüne dayanır. Her iki sistem de ticari tarafların güvendiği mahkemeler ortaya çıkarır. Cenevre cildi, İsviçre mahkemelerinin varlık yönetimi hukukunu nasıl şekillendirdiğini anlatır. Örneğin bankaların, müşteri tam bilgilendirildikten sonra geçerli biçimde feragat etmedikçe retrosesyonları müşterilerine aktarmalarını zorunlu tutmuşlardır.[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Cenevre'de Zürih'ten farklı olarak uzmanlaşmış bir ticaret mahkemesi yoktur. 17 Mart 2023'te kabul edilen İsviçre Hukuk Muhakemeleri Kanunu (ZPO/CPC) revizyonundan bu yana kantonlar uluslararası ticari uyuşmazlıkları bir ticaret mahkemesine verebilir ve yargılama dili olarak İngilizceyi kabul edebilir. Cenevre 2026'da bir kanun tasarısı hazırlıyordu.[3] Singapur buna denk adımı 2015'te SICC ile attı. Zamanlamadaki fark yöntemdeki bir farkı yansıtır. İsviçre reformu bir federal kanun ve kantonal uygulama kanunları gerektirdi. Singapur ise tek bir yargı alanı içinde Anayasası'nda ve Yüksek Yargı Teşkilatı Kanunu'nda (Supreme Court of Judicature Act) yaptığı değişikliklerle hareket etti.[4]

Yolsuzluk konusunda iki ülke birbirine yakındır. İsviçre 2025 Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 80 puanla altıncı, Singapur ise 84 puanla üçüncü oldu. World Justice Project İsviçre'yi endeksine dahil etmediği için hukukun üstünlüğüne ilişkin en ayrıntılı karşılaştırma bu ikili için mevcut değildir.[5] Her iki merkez aynı zaafı paylaşır. Kamu sektörleri temizdir, ama bankaları yurt dışında işlenen yolsuzluk suçlarının gelirlerine açıktır. Her ikisi de başka ülkelerin devlete ait fonlarının bankalarından geçtiği davalarla karşılaşmıştır.

Hong Kong: farklı bir egemenin altında common law

Hong Kong, Singapur'un en yakın rakibi ve hukuk sistemi Singapur'unkine en çok benzeyen yargı alanıdır. Her ikisi de İngiliz common law'unu miras almıştır, her ikisi de ticari davaları İngilizce yürütür ve her ikisinin de saygın yolsuzlukla mücadele kurumları vardır. Hong Kong'un Bağımsız Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu (Independent Commission Against Corruption) 1974'te kurulmuştur.[6] Sıralamalar yine de ikisini ayırır. Hong Kong 2025'te World Justice Project endeksinde 0,72 puanla 24., Yolsuzluk Algı Endeksi'nde ise 76 puanla on ikinci oldu. 2026 baskısında 0,71 puanla 24. sırayı korudu. Son *Doing Business* araştırmasında sözleşmelerin icrasında Singapur birinciyken Hong Kong 31. sıradaydı.[7]

Belirleyici fark anayasaldır. Hong Kong mahkemeleri, nihai yorum yetkisi Pekin'deki Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi'ne ait olan Temel Yasa (Basic Law) altında faaliyet gösterir. 2020 tarihli ulusal güvenlik mevzuatı, mahkemelerin çalıştığı ortamı değiştirmiştir.[8] Singapur mahkemeleri ise kendi hukukunun nihai merciidir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Asya'da en yüksek mahkemesinin üzerinde hiçbir dış otorite bulunmayan bir common law yargı yeri arayan yatırımcılar için bu fark, Singapur'un başlıca avantajlarından biri hâline gelmiştir. K.III. Bölüm iki merkez arasındaki rekabete geri döner.

Dubai: bir finans merkezi için kurulmuş mahkemeler

Dubai üçüncü bir modeli seçmiştir. Finansal serbest bölgesi Dubai Uluslararası Finans Merkezi'nin (DIFC) common law'a dayanan kendi mevzuatı ve kendi mahkemeleri vardır. Bu mahkemeler emirliğin kıta Avrupası hukuku mahkemelerinin yanında, İngilizce olarak ve kısmen common law ülkelerinden gelen hâkimlerle çalışır.[9] Birleşik Arap Emirlikleri 2025'te World Justice Project endeksinde 0,64 puanla 37., Yolsuzluk Algı Endeksi'nde ise 69 puanla 21. oldu. Endeksin 2026 baskısında yuvarlanmış puanı değişmeden 36. sıraya yükseldi.[10]

Dubai modeli, farklı bir hukuk sisteminin içinde bir common law yerleşkesi yaratır. Singapur ise common law'u tüm ülke topraklarında uygular. Böylece ticari mahkemeleri devletin olağan yargısının bir parçasıdır. Yerleşke modeli hızlı bir başlangıca imkân tanır, bu da Körfez'deki çekiciliğini açıklar. Zaafı, çevredeki sistemle kesiştiği noktadadır. Örneğin bir mahkeme kararının bölge dışında icra edilmesi gerektiğinde bu zaaf ortaya çıkar. Singapur'un bütünleşik modeli bu kesişme noktasından kaçınır. Çünkü ticari davalara bakan Supreme Court, kararlarının ülke genelinde icrasını da denetler.

Rakamlarla

Yüksek Yargı Teşkilatı Kanunu: 9 Ocak 1970'te yürürlüğe girdi. Privy Council'e başvuru yolunun kaldırılması: 8 Nisan 1994. İngiliz Hukukunun Uygulanması Kanunu (Application of English Law Act): 12 Kasım 1993. İstinaf Dairesi ve Genel Daire ile yeniden yapılandırılan Supreme Court: 2 Ocak 2021. Ekim 2026'da Supreme Court hâkim kadrosu: Başyargıç ve 26 uluslararası hâkim (International Judges) dahil 32 hâkim. Supreme Court hâkimlerinin emeklilik yaşı: 65 (Anayasa md. 98(1)). Yolsuzluk Uygulamalarını Soruşturma Bürosu'nun kuruluşu: Eylül 1952. Yolsuzluğun Önlenmesi Kanunu: 17 Haziran 1960; her bir fiil için azami ceza

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

100.000 Singapur doları (S$100.000) para cezası ve beş yıl hapis, kamu sözleşmelerinde yedi yıl. 2025'teki yolsuzluk ihbarları: 160; 68 dosya açıldı ve 90 kişi kovuşturuldu, bunların yüzde 94'ü özel sektördendi. Yolsuzluk Algı Endeksi 2025: 84 puan, 182 ülke arasında 3. sıra. WJP Hukukun Üstünlüğü Endeksi 2025: 0,78 puan, 143 ülke arasında 16. sıra; yolsuzluğun yokluğunda 2., hükümet yetkilerinin sınırlandırılmasında 28. sıra (2026 baskısı: 0,79, 14. sıra). *Doing Business 2020*: sözleşmelerin icrasında 1. sıra, 164 gün, talep değerinin yüzde 25,8'i. Freedom House 2025: 100 üzerinden 48, "Kısmen Özgür".

Notlar

1. Wikipedia, "Federal Supreme Court of Switzerland" (erişim tarihi: Kasım 2026): hâkimler "elected by the United Federal Assembly" altı yıllık bir dönem için seçilir ve 68 yaş sınırı saklı kalmak kaydıyla sınırsız olarak yeniden seçilebilir. ↩
2. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie F, chapitre III, section « Le contentieux bancaire devant les tribunaux genevois » (el yazması, erişim tarihi: Kasım 2026); varlık yöneticilerinin ve bankaların CO md. 400 f. 1 uyarınca retrosesyonları teslim yükümlülüğüne ilişkin 22 Mart 2006 tarihli ATF 132 III 460 ve 30 Ekim 2012 tarihli ATF 138 III 755 kararlarına atıfla. ↩
3. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie F, chapitre III, section « Les tribunaux et le contentieux international à Genève » (el yazması, erişim tarihi: Kasım 2026): kantonların uluslararası ticari uyuşmazlıkları ticaret mahkemesine vermesine ve İngilizceyi kabul etmesine imkân tanıyan, 17 Mart 2023'te kabul edilen Hukuk Muhakemeleri Kanunu revizyonu; Genève attractive, 6 Mart 2026: tasarı hazırlanıyor, sunulmasının 2026 baharında yapılması öngörülüyor. ↩
4. SICC, Constitution of the Republic of Singapore (Amendment) Act 2014 ve Supreme Court of Judicature (Amendment) Act 2014 ile kurulmuştur. Wikipedia, "Singapore International Commercial Court" (erişim tarihi: Kasım 2026), mahkemenin "was established on 5 January 2015" olduğunu belirtir; bkz. F.III. Bölüm. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

5. Transparency International, “Switzerland” ve “Singapore” ülke sayfaları (transparency.org, erişim tarihi: Kasım 2026): İsviçre 80/100, sıra 6/182; Singapur 84/100, sıra 3/182. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025* (erişim tarihi: Kasım 2026): İsviçre, 143 ülke ve yargı alanından oluşan küresel tabloda yer almamaktadır. ↩
6. Wikipedia, “Independent Commission Against Corruption (Hong Kong)” (erişim tarihi: Kasım 2026): Independent Commission Against Corruption Ordinance (Cap. 204) uyarınca 15 Şubat 1974’te kurulmuştur. ↩
7. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025*, küresel tablo: “24 Hong Kong SAR, China 0.72”. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2026* (erişim tarihi: Kasım 2026), küresel tablo: “24 Hong Kong SAR, China 0.71”. Transparency International, “Hong Kong” ülke sayfası (erişim tarihi: Kasım 2026): 76/100, sıra 12/182. World Bank, *Doing Business 2020: Economy Profile of Singapore*, s. 52: “69.1: Hong Kong SAR, China (Rank: 31)”. ↩
8. Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region, md. 158 (Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi tarafından yorum); Law of the People’s Republic of China on Safeguarding National Security in the Hong Kong Special Administrative Region, 30 Haziran 2020’den itibaren yürürlükte. ↩
9. Wikipedia, “DIFC Courts” (erişim tarihi: Kasım 2026): 2004 tarihli ve 12 sayılı Dubai Kanunu, 2006’da faaliyete geçen bir İlk Derece Mahkemesi ve bir İstinaf Mahkemesinden oluşan DIFC Yargı Otoritesini kurmuştur; “an independent English-language common law judiciary”, hâkimler BAE, Avustralya, İngiltere ve Galler, İskoçya ve Malezya’dandır. ↩
10. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2025*, küresel tablo: “37 United Arab Emirates 0.64”. World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2026* (erişim tarihi: Kasım 2026), küresel tablo: “36 United Arab Emirates 0.64”. Transparency International, “United Arab Emirates” ülke sayfası (erişim tarihi: Kasım 2026): 69/100, sıra 21/182. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com